

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 5 februari 2021

Dossiernr. : K24122

Documentnr. : 2021-013188

Verzonden : 5 februari 2021

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 15 december 2020 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten.

De aanvraag is ingediend door Buro Bakker / ATKB, Postbus 10034, 9400 CA, te Assen, in opdracht van Acantus, Postbus 110, 9640 AC te Veendam.

De aanvraag heeft betrekking op de renovatie van de woningen 1 tot en met 43 (oneven), 77 tot en met 107 (oneven), met uitzondering van 97a, en 2 tot en met 44 (even) en 82 tot en met 104 (even), met uitzondering van 94a, aan de Galjootstraat in Veendam.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb):
 - ten aanzien van huismus (*Passe domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);
 - ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 maart 2022;
- III. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:
 1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;

3. de aanvraag van 15 december 2020 en de aanvullingen per mail d.d. 1 februari 2021, inclusief *Buro Bakker*, 3 december 2020. “*Activiteitenplan Galjootstraat te Veendam. Wnb Soortbescherming*”.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage Overwegingen bij het Besluit voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 3164543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en laatvlieger en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en laatvlieger.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zoals voortplanting, broedseizoen, winterrust) te voorkomen. Daarom dient zoveel mogelijk de fasering aangehouden te worden, zoals weergegeven in tabel 10. De genoemde perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

Tabel 10 Fasering per woningblok

Woningblok	Huismus	Gierzwaluw	Vleermuis	Wanneer uitvoeren	Actie vooraf
2 tot en met 12a	Ja	Ja	Ja (jaarrond verblijf)	Vanaf 15 sept	Huismuscontrole, vleermuiscontrole, natuurvrij maken plaatsen exclusionflaps
14 tot en met 22	Ja	Ja	Nee	Vanaf 15 sept	Huismuscontrole
24 tot en met 30	Ja	Ja	Ja (zomerverblijf)	Vanaf 1 nov	Vleermuiscontrole, evt plaatsen exclusionflaps
32 tot en met 44	Ja	Nee	Ja (paar/winter-verblijf)	Vanaf 15 sept	Huismuscontrole, vleermuiscontrole, natuurvrij maken plaatsen exclusionflaps
82 tot en met 94	Nee	Nee	Nee	Hele jaar	Broedvogel en vleermuiscontrole
96 tot en met 104	Nee	Nee	Ja (paar/winter-verblijf)	Tussen 1 april en 15 augustus	Broedvogel en vleermuiscontrole
1 tot en met 11	Nee	Nee	Nee	Hele jaar	Broedvogel en vleermuiscontrole
13 tot en met 21	Nee	Ja	Ja (kraamverblijf)	Uitvoeren tussen half augustus en 1 mei	Gierzwaluw en vleermuiscontrole evt plaatsen exclusionflaps
23 tot en met 29	Nee	Ja	Nee	Uitvoeren tussen half augustus en 1 mei	Gierzwaluw en vleermuiscontrole
31 tot en met 43	Nee	Nee	Ja (paar/winter)	Tussen 1 april en 15 augustus	Broedvogel en vleermuiscontrole
77 tot en met 83	Nee	Ja	Ja (paar/winter)	Tussen 1 april en 15 augustus	Broedvogel en vleermuiscontrole
85 tot en met 97	Nee	Ja	Ja (jaarrond)	Vanaf 15 augustus	Gierzwaluw en vleermuiscontrole evt plaatsen exclusionflaps
99 tot en met 107	Nee	Nee	Nee	Hele jaar	Broedvogel en vleermuiscontrole

11. Wanneer er niet buiten de kwetsbare periode gewerkt kan worden, dient maximaal een week van te voren de woning ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van exclusionflaps. Dit dient in dat geval gedaan te worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van de deskundige ecooloog. Nacontrole voor vleermuizen vindt plaats middels een batdetector tijdens geschikte weersomstandigheden.
12. Het plangebied dient voldoende alternatieve verblijfmogelijkheden te bieden, als volgt:
 - Bij alle woningen dienen de ruimtes onder de eerste twee rijen dakpannen aan beide zijden bereikbaar te blijven voor huismus. Dit dient geschikt gemaakt te worden door middel van het plaatsen van vogelschroot op de derde panlat.
 - Voor gierzwaluw dienen twee gierzwaluwinnbouwkasten aangebracht te worden per kopgevel, direct onder het dak overstek. Dit dienen nestkasten te zijn van het type 52 GZP2 (figuur 2 in de overwegingen) of vergelijkbaar type.
 - Alle eindnokpannen dienen minimaal 2,5 centimeter van het overstek geplaatst te worden, waardoor een ruimte voor gierzwaluwen ontstaat om onder het dak te komen.
 - Bij het ophangen van de kasten dient rekening gehouden te worden met de volgende eisen omtrent het ophangen zoals vermeld in de betreffende kennisdocumenten:
 - kasten dienen geplaatst te worden binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
 - in de omgeving van de nieuwe nestplaats dient voldoende dekking aanwezig te zijn en is voldoende voedsel (continu) beschikbaar;
 - de kasten mogen niet te heet worden in de middagzon: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van bijvoorbeeld een dakgoot;

- de huismus- en gierzwaluwkasten dienen geclusterd opgehangen te worden, maar waarbij de huismuskasten minimaal 50 cm uit elkaar dienen te hangen. Dit kan dichter bijeen, maar dan dient de nestingang niet zichtbaar te zijn voor de huismus die in de andere nestingang zit.
 - na afronding van de werkzaamheden dienen de voorzieningen permanent te blijven hangen.
13. Het plaatsen van 4 tijdelijke kraamkasten type VK SK 02 binnen 100 meter van het huidige kraamverblijf. Deze kasten moeten geplaatst zijn op de Fregatstraat nr. 16, 28, 46 en de Galjootstraat 63 (Nautilus)
 14. Het plaatsen van 4 tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-2 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) dient binnen een straal van 200 meter van de huidige zomerverblijfplaatsen plaats te vinden.
 15. Het plaatsen van 4 tijdelijke kasten van het type ANS-2 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) dienen binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaats.
 16. Het plaatsen van 20 tijdelijke kasten van het type ANS-1 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) dienen binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst te worden.
 17. Ter vervanging van de jaarrond gebruikte verblijfplaatsen dienen 8 tijdelijke kasten van het type ANS-1 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) geplaatst te worden binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen.
 18. Alle vleermuiskasten dienen geplaatst te zijn vóór maart 2021, op minimaal 3,5 meter hoogte met een vrije invlieg- en uitvliegroute. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
 19. Na afronding van de werkzaamheden worden de kasten weer weg gehaald, maar deze dienen minstens een jaar na de afronding van de werkzaamheden te blijven hangen. Bij het weghalen van de kasten dienen deze eerst geïnspecteerd te worden op aanwezigheid van vleermuizen. Indien deze niet aanwezig zijn, dienen de kasten pas weg gehaald te worden.
 20. De locaties van alle bovengenoemde kasten dienen op kaart ingetekend te zijn en dienen in het onder voorschrift 6 genoemde ecologisch werkprotocol te worden opgenomen.
 21. Voor aanvang van de werkzaamheden dient een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige of de vleermuizen daadwerkelijk afwezig zijn. Nacontrole voor vleermuizen vindt plaats middels een batdetector tijdens geschikte weersomstandigheden.
 22. Voordat de werkzaamheden plaats gaan vinden, dient de woning ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van exclusionflaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van de deskundige ecooog.
 23. Voor de aangetroffen kraamkolonie op de Galjootstraat 21 dienen als permanente maatregel 8 kraamkasten van het type WMPK1 (faunaprojecten.nl) ingebouwd te worden. De kraamkasten moeten ingebouwd worden in de kopgevels van de Galjootstraat 13, 21, 23, 31, 32, 77, 82 en 107.
 24. Voor de overige 10 aangetroffen verblijfplaatsen van dwergvleermuizen dienen 36 tweelaags VMPM2-inbouwkasten in de kopgevels ingebouwd te worden. Dit komt neer op twee kasten per kopgevel met uitzondering van de kopgevels waar de kraamkasten worden geplaatst.
 25. Als permanente maatregel voor de gevonden verblijfplaats voor de laatvlieger dient bij alle eindnokpannen 2,5 cm ruimte gelaten te worden tussen de dakoverstek en de pan, zodat laatvlieger de ruimte onder de daken kan gebruiken als verblijfplaats.
 26. De werkzaamheden dienen alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden. Er dient geen kunstlicht gebruikt te worden. Indien dit wel noodzakelijk is, dient te worden voorkomen dat licht naar de omgeving uitstraalt. Een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierin te adviseren en dit dient in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen te worden.

Overige voorschriften

27. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
28. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
29. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. U kunt ook contact opnemen met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de Provincie Groningen, Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

- Onderwerp: Verzoek om ontheffing in het kader van soortbescherming.
- Activiteitenplan: *Buro Bakker, 3 december 2020. "Activiteitenplan Galjootstraat te Veendam. Wnb Soortbescherming"*
- Activiteit: Acantus gaat een groot aantal woningen aan de Galjootstraat in Veendam grootschalig renoveren.
- Reden voor deze aanvraag: Het doel van de werkzaamheden is tweeledig: renovatie is nodig om de kwaliteit en leefbaarheid van de woningen te garanderen en leidt tot een betere energieprestatie.
- Bij een flora- en faunaonderzoek in de te renoveren woningen zijn nesten en verblijfplaatsen aangetroffen van beschermde huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Door de voorgenomen werkzaamheden worden deze nesten en verblijfplaatsen aangetast. Er moet daarom ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd voor uitvoering van de renovatiewerkzaamheden.
- Plangebied: Galjootstraat in Veendam, provincie Groningen. Het betreft de volgende adressen:
- Galjootstraat 1 tot en met 43 (oneven);
 - Galjootstraat 77 tot en met 107 (oneven), met uitzondering van 97a;
 - Galjootstraat 2 tot en met 44 (even);
 - Galjootstraat 82 tot en met 104 (even), met uitzondering van 94a; zoals weergegeven in figuur 1.

De woningen aan de Galjootstraat 45, 46, 94a en 97a zijn nieuwbouwwoningen. De woningen zijn wel meegenomen in het nader onderzoek, maar omdat hier geen werkzaamheden gaan plaatsvinden zijn deze woningen niet onderdeel van deze ontheffingsaanvraag.

Figuur 1: De ligging van het plangebied, de Galjootstraat in Veendam(rood omlijnd).

Coördinaten: 253,432 / 569,585.

Werkzaamheden: De renovatie wordt gefaseerd uitgevoerd per woningblok. De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

Binnenwerkzaamheden:

- mechanische ventilatie (MV) installatie + kanaal werk installeren;
- installeren omvormer voor zonnepanelen;
- meterkast aanpassen;
- isolatie bergingen aanbrengen;
- glas, roosters en ramen vervangen.

Buitenwerkzaamheden:

- sloop schoorstenen;
- dakisolatie aanbrengen incl. vervangen dakpannen;
- aanbrengen installatie-doorvoeringen;
- aanbrengen dakgoten en overstekken;
- vloerisolatie aanbrengen;
- gevelisolatie aanbrengen;
- zonnepanelen plaatsen.

De binnenwerkzaamheden hebben geen effect op beschermde soorten, dus zullen hierna enigszins buiten beschouwing blijven. Met 'werkzaamheden' zullen hierna dus vooral de genoemde 'buitenwerkzaamheden' bedoeld worden.

Planning: De werkzaamheden nemen per woonblok ongeveer 2 weken (bij een blok van 4 woningen) tot 4 weken (bij een blok van 6 woningen) in beslag.

De planning is om de woningen in 2021 te gaan renoveren. De werkzaamheden worden opgesplitst in twee fases: de eerste fase (binnenwerkzaamheden) start in het voorjaar van 2021, de tweede fase (buitenwerkzaamheden) start medio augustus 2021. Bij de planning wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van de aanwezige soorten.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van afgifte ontheffing tot maart 2021.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1 lid 2 Wnb);	huismus en gierzwaluw
opzettelijk verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb);	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en laatvlieger
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5 lid 4 Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag dient op de aanvraag te worden beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 29 januari 2021 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 1 februari 2021 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig. De beslistermijn is niet opgeschort met de termijn die gebruikt is voor de aanvulling van de gegevens,

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie in "Het Dagblad van het Noorden" en op de website www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- er is een geldig wettelijk belang;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en/of er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Onderstaande beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Alternatievenafweging

In hoofdstuk 9 van het activiteitenplan is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soorten. Het project is locatie specifiek. Gezien de staat van de woningen wordt als enige alternatief 'sloop' voorgesteld, wat voor de aanwezige beschermde soorten veel nadeliger is. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting (buiten de kwetsbare periode) schade aan aanwezige beschermde soorten voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor huismus en gierzwaluw in het belang van:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en laatvlieger in het belang van:

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In hoofdstuk 10 van het activiteitenplan is bovenstaand geldig belang verder voldoende toegelicht.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus':

Huisumus

Tijdens het nader onderzoek zijn 11 nesten van huismus waargenomen, verdeeld over 4 woningblokken. Blijkbaar zijn niet alle woningblokken even geschikt als verblijfplaats voor huismus. Na afloop van het project zijn door gerichte mitigerende maatregelen ten aanzien van huismus alle 13 woningblokken in potentie geschikt voor de huismus om tot broeden te komen. Dit is een plus ten opzichte van de bestaande situatie.

Gierzwaluw

Tijdens het nader onderzoek zijn 9 nesten van gierzwaluw aangetroffen verdeeld over 7 woningblokken. Het is gebruikelijk om in een verhouding van 1 op 5 nieuwe voorzieningen voor gierzwaluw aan te brengen om de kans van slagen (kans dat gierzwaluw het nieuwe verblijf in gebruik zal nemen) te vergroten. Dit zou betekenen dat 45 neststenen aangebracht moeten worden. Gekozen is om niet 45 maar 52 neststenen aan te brengen. Na afloop van het project zijn er 52 neststenen voor de gierzwaluw ingebouwd. Tevens zijn alle eindvorstpannen (22) geschikt voor gierzwaluwen om in te vliegen. Dit is een plus ten opzichte van de bestaande situatie.

Dwergvleermuizen

Kraamverblijf:

Tijdens het nader onderzoek is er 1 kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het is gebruikelijk om in een verhouding van 1 op 4 nieuwe voorzieningen voor Gewone dwergvleermuis aan te brengen om de kans van slagen (kans dat een vleermuis het nieuwe verblijf in gebruik zal nemen) te vergroten. Dit zou betekenen dat 4 kasten aangebracht moeten worden. Gekozen is om niet 4 maar 8 kasten aan te brengen. Na afloop van het project zijn er 8 kraamkasten ingebouwd binnen het plangebied. Dit is een plus ten opzichte van de bestaande situatie.

Zomer-, paar/winter-, en jaarrondverblijfplaatsen:

Tijdens het nader onderzoek zijn er 10 kleine verblijfplaatsen van dwergvleermuizen vastgesteld. Voor deze verblijfplaatsen worden 36 tweelaagse kasten ingebouwd. Daarnaast worden alle daken geschikt gemaakt voor vleermuizen door ruimte te creëren tussen het eindnokpan en de overstek van 2,5 centimeter.

Na afloop van het project zijn alle woning blokken geschikt om als verblijfplaats voor vleermuizen te dienen. In totaal zijn 44 vleermuis kasten (in plaats van het minimale: 40 vleermuis kasten) ingebouwd en zijn alle daken van de woningen toegankelijk voor vleermuizen. Ook dit is enige plus ten opzichte van de bestaande situatie.

Laatvlieger

Tijdens het nader onderzoek is er 1 zomerverblijfplaats onder het dak waargenomen. De huidige verblijfplaats blijft bestaan door genoeg ruimte (minimaal 2,5 cm) te behouden tussen de eindnokpan en het dak overstek.

Na afloop van het project zijn alle woningen in potentie geschikt voor de laatvlieger. Daarnaast zijn er in totaal 44 vleermuiskasten ingebouwd. Hoewel laatvlieger doorgaans weinig gebruik maakt van kasten, zouden deze kasten in principe ook geschikt zijn voor de wat grotere vleermuizen zoals de laatvlieger en is het niet uitgesloten dat laatvliegers er op termijn af en toe toch gebruik van zullen maken..

Bovenstaand geldende belangen, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde soorten, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Ecologische afweging Vogels

Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd volgens het door BIJ12 opgestelde kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. In het projectgebied zijn twee integrale veldbezoeken uitgevoerd, in de periode van 1 april tot en met 15 mei. Daarbij zijn de woningen en de omgeving geobserveerd en is gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij de woningen. De waargenomen zingende mannetjes, de aanwezigheid van paartjes en/of nestbouw zijn daarbij genoteerd. De omstandigheden tijdens de veldbezoeken waren voldoende voor betrouwbaar onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het opgestelde Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus* van BIJ12. Het onderzoek vond plaats aan het begin van de avond; vlak voor zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in een opening onder de pannen waar te nemen. Ook is gelet op rondvliegende en gierende zwaluwen in en in de omgeving van het plangebied om een indruk te krijgen van de populaties rondom het plangebied. Onderzoek naar gierzwaluwen vond plaats in drie ronden gedurende de periode begin juni-half juli. Daarnaast is er tijdens elk vleermuisbezoek ook gelet op gierzwaluwen.

Aanwezigheid van huismus en gierzwaluw is tijdens het onderzoek in 2020 op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals hierboven is beschreven en uitgebreid is toegelicht in hoofdstuk 3.2 van het activiteitenplan.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat huismus en gierzwaluw binnen het plangebied aanwezig zijn. Er zijn in totaal elf nesten van huismussen vastgesteld binnen het plangebied. Tijdens de eerste ronde op 8 april zijn zeven nesten waargenomen. Deze nesten waren ook tijdens de tweede ronde in gebruik. Tijdens de tweede ronde die plaats heeft gevonden op 30 april zijn vier nieuwe nesten vastgesteld. Alle nesten bevinden zich onder de eerste rijen dakpannen bij de goot. De nesten zijn zowel aan de voorkant als aan de achterkant van de woningen gevonden.

Er zijn negen nesten van gierzwaluwen vastgesteld binnen het plangebied. De nesten bevinden zich bij de kopgevels van de woningen. Gierzwaluwen maken gebruik van gaten naast de dakgoten, bij overstek en onder nokpannen.

Tijdens het nader onderzoek zijn geen nesten aangetroffen van andere broedvogelsoorten die gebruik van woningen zoals, spreeuwen, huiszwaluwen en kauwen. In de tuinen van de woningen kunnen wel algemene broedvogelsoorten als merel en vink tot broeden komen. Gezien de inrichting van de tuinen (veel verhard) is de kans op broedvogels relatief klein.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor huismus en gierzwaluw weggenomen: elf nesten van huismus en negen nesten van gierzwaluw. De

werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen nesten van huismus en gierzwaluw binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van huismus. Gierzwaluw is tijdens de uitvoering van de werkzaamheden niet in het plangebied aanwezig. De effecten op huismusindividuen zullen als gevolg van een zorgvuldig gekozen werkwijze niet zodanig zijn dat de populatie daardoor in het geding komt. Daarom is van overtreding van het verbod op opzettelijk storen niet aan de orde.

Als gevolg van de werkzaamheden wordt de in de aanvraag genoemde verbodsbepaling (wegnemen van verblijfplaatsen) overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan voorgestelde werkwijze, planning en inrichting worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden tijdelijke voorzieningen;
- verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- aanbieden permanente voorzieningen;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Door de uitvoering van onderstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat er zowel tijdelijk als op lange termijn voor beide soorten voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Huisumus

In de woningblokken 2 tot en met 12, 14 tot en met 22, 24 tot en met 30 en 32 tot en met 46 zijn huismusnesten vastgesteld. De meest kwetsbare periodes zijn het broedseizoen (maart tot en met augustus, soms uitloopt tot in september) en periodes met extreme kou in de winter. Buiten deze kwetsbare periodes zijn huismussen niet strikt gebonden aan de nesten als rust- en schuilplaats, maar worden vaak gezamenlijke rustplaatsen in struiken of bomen gebruikt.

Maatregelen om negatieve effecten op huismussen tijdens het werk te voorkomen zijn de volgende:

- De werkzaamheden die aan de buitenkant van de woningen gaan plaatsvinden, moeten in de periode september tot maart uitgevoerd worden. Wanneer bij deze woningen in september gestart wordt met de werkzaamheden buitenom, dient eerst een controle plaats te vinden door een deskundige ecooloog. De ecooloog geeft de woning vrij indien er geen broedende huismussen of nestgebonden huismusjongen aanwezig zijn.
- De renovatiewerkzaamheden worden niet opgestart tijdens vorstperiodes waarbij het overdag vriest.

Permanente maatregel voor huismus is het volgende:

- Bij alle woningen blijven de ruimtes onder de eerste twee rijen dakpannen aan beide zijden bereikbaar voor huismussen. Dit wordt geschikt gemaakt door middel van het plaatsen van vogelschroot op de derde panlat.

Gierzwaluw

In zes woningblokken zijn nesten van gierzwaluw vastgesteld. De broedperiode loopt globaal van gierzwaluw van 15 mei tot en met 15 juli. Omdat de werkzaamheden uitgevoerd worden op het moment dat gierzwaluwen niet in ons land zijn, hoeven er voor deze soort geen aanvullende maatregelen getroffen te worden naast het realiseren van permanente verblijfplaatsen.

Te nemen permanente maatregelen voor gierzwaluw:

- Het inbouwen van 52 GZP2 (figuur 2) nestkasten voor de gierzwaluw (of vergelijkbaar). Dit komt neer op twee gierzwaluwinkastkasten per kopgevel direct onder de nok.
- Daarnaast worden alle eindnokpannen minimaal 2,5 centimeter van het overstek geplaatst. Hierdoor ontstaat er een ruimte voor gierzwaluwen om onder het dak te komen.

Figuur 2: GZP2 gierwaluwkast van Faunaprojecten.

Gunstige staat van instandhouding

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig op de aspecten populatie en verspreiding. Het leefgebied en het toekomstperspectief voor deze soort is wel als gunstig beoordeeld (<https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>, geraadpleegd november 2020). De laatste twaalf jaren vertoont de populatie een geen significante toename of afname (<https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>, geraadpleegd november 2020).

Vanaf de jaren 80 tot 2000 is de huismussen stand meer dan gehalveerd. Daarna schommelt de stand wel maar blijft min of meer stabiel. Waarschijnlijk is de afname al eerder begonnen dan in de jaren 80. De theorieën over de achteruitgang vanaf de jaren 80 of eerder zijn verschillend. Er is minder voedsel doordat er een afname is van kruidenrijke overhoekjes, paarden uit het straatbeeld zijn verdwenen (paardenvijgen), toename verharding, afname insecten door gewasbeschermingsmiddelen e.d. Daarnaast is er gedurende vele jaren minder nestgelegenheid in nieuwbouw aangeboden mede dankzij het bouwbesluit van 2003 (welke overigens in 2010 ten gunste van o.a. de huismus is aangepast).

Tijdens de omgevingscheck zijn in de omgeving diverse huismusnesten vastgesteld. Met name aan de Westlaan en de Oostlaan waren broedparen van de huismus aanwezig. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat er de laatste drie jaren meer dan 500 waarnemingen buiten de Galjootstraat zijn gedaan van huismussen in Veendam. De lokale populatie van de huismus in Veendam lijkt hiermee gunstig.

Gierwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierwaluw is beoordeeld als gunstig zowel op de aspecten verspreiding, leefgebied als toekomst. De laatste 12 jaren zijn geen significante aantalsveranderingen geweest. De landelijke populatie lijkt daarmee stabiel (<https://www.sovon.nl/nl/soort/7950> geraadpleegd november 2020).

Tijdens het onderzoek naar de gierwaluw is één gierwaluwnest buiten het plangebied waargenomen. Uit de waarnemingen van de NDFF blijkt dat de laatste drie jaren 229 waarnemingen van gierwaluwen zijn gedaan buiten de Galjootstraat. De meeste waarnemingen komen vanuit het oude centrum van Veendam. De lokale staat van instandhouding kan dan ook als gunstig beoordeeld worden.

Gevolgen staat van instandhouding

Door de renovatie van de woningen zullen de nesten van huismus en gierzwaluw worden vernield. Door te werken buiten de kwetsbare broedperiode van de beide soorten en de uitvoering van een fasering worden effecten voorkomen. Met het aanbrenge van voor huismus geschikte ruimte onder de daken bij alle woningen blijft de wijk voor huismus geschikt of wordt zelfs nog meer geschikt. Met het inbouwen van de voorgeschreven aantallen (52) nestkasten voor gierzwaluw en het open laten van de ruimte (minimaal 2,5 cm) tussen de eindnokpan en het overstek bij alle woningen worden de woningen potentieel geschikter voor de gierzwaluw als voor de renovatiewerkzaamheden. Dankzij de voorgestelde maatregelen is zeker dat de renovatie niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van de instandhouding van deze soorten.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van instandhouding van huismus en gierzwaluw, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Eindoordeel ecologische afweging Vogels

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van huismus en gierzwaluw gewaarborgd blijft.

3.1.4 Ecologische afweging Vleermuizen

Onderzoeksmethode

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd door middel van vier veldbezoeken in het zomerhalfjaar. Vanwege de grootte van het onderzoeksgebied is het opgesplitst in zes deelgebieden. Elk deelgebied is door 1 onderzoeker per ronde bezocht. De najaarsronden waren gericht op het vaststellen van paarverblijfplaatsen en de voorjaars- en zomerronden op het vaststellen van kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen. Op basis van activiteit tijdens de najaarsronden zijn inschattingen gemaakt over het belang van de bebouwing als winterverblijfplaats.

De veldbezoeken zijn uitgevoerd rond zonsopkomst of zonsondergang bij het in- en uitvliegen van de vleermuizen tijdens voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden (>10°C, droog, weinig wind). Tijdens de veldronden is gebruik gemaakt van een batdetector van het type Petterson D240x, die de ultrasone geluiden van de vleermuizen hoorbaar maakt voor het menselijk oor, zodat determinatie van de soorten mogelijk is. Het onderzoek is uitgevoerd conform het meest recente vleermuisprotocol.

Aanwezigheid van laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals hierboven beschreven en uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3 van het activiteitenplan.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en laatvlieger binnen het plangebied aanwezig zijn.

Kraamverblijf Gewone dwergvleermuis:

Aan de Galjootstraat nr. 21 is een kraamverblijfplaats vastgesteld tijdens het ochtendbezoek van 1 juni. De ingang van de verblijfplaats bevindt zich onder de nokpan aan de zuidzijde van de woning. Tijdens deze ochtend zijn 10 tot 15 exemplaren invliegend waargenomen.

Zomerverblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis en laatvlieger:

Binnen het plangebied is 1 zomerverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. De zomerverblijfplaats bevindt zich op de galjootstraat nr. 85. Binnen het plangebied is ook een

zomerverblijfplaats van laatvlieger vastgesteld. Dit verblijf werd gebruikt door één exemplaar en bevindt zich aan de Galjootstraat 30 onder de derde gevelpan, links van de nok.

Paarverblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis:

Er is 1 paarverblijfplaats tijdens het nader onderzoek vastgesteld binnen het plangebied. Het paarverblijf bevindt zich op de Galjootstraat nr. 104.

Paar/winterverblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis:

5 Paar- / winterverblijfplaatsen zijn tijdens de twee najaarsrondes vastgesteld binnen het plangebied. Deze verblijfplaatsen bevinden zich op de Galjootstraat nr. 34, nr. 37, nr. 79, nr. 95 en nr. 96

Jaarrond verblijfplaats Gewone en Ruige dwergvleermuis:

Jaarrond verblijfplaatsen zijn verblijfplaatsen waarbij (meestal mannetjes) het hele jaar kunnen verblijven. Buro Bakker noemt een verblijfplaats jaarrond als ze zowel in het voorjaar als in het najaar een verblijfplaats op dezelfde locatie hebben kunnen vaststellen. Er is 1 jaarrond verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis vastgesteld op Galjootstraat nr. 2. Aan de Galjootstraat nr. 85 is tijdens de voorjaarsronde en najaarsronde een verblijfplaats van Ruige dwergvleermuis vastgesteld. Daarom wordt ervan uitgegaan dat deze verblijfplaats bij milde winters het hele jaar rond wordt gebruikt.

Essentieel foerageergebied:

De tuinen en het aanwezige openbaar groen zijn geschikt als foerageergebied. In de omgeving zijn meerdere en kwalitatief betere foerageergebieden aanwezig zoals het park Borgerswold. De werkzaamheden hebben geen invloed op het aanwezige groen rond de woningen en daarmee de functie als foerageergebied.

Essentiële vliegroutes:

Onder verschillende weersomstandigheden, bijvoorbeeld bij verschillende windsnelheden en windrichtingen, kunnen verschillende routes worden gebruikt. Soms zijn de vliegroutes niet aan een herkenbare lijnvormige structuur te relateren. Er vindt dan een diffuse verspreiding over de woonwijk en groengebieden plaats en wordt er gefoerageerd in tuinen, bomen, bij stedelijk groen, watergangen en dergelijke (BIJ12, 2017). De bomen langs de Veendammerweg en de Briklaan kunnen in potentie essentiële vliegroutes zijn voor vleermuizen. Deze vliegroutes liggen buiten het bereik van de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de renovatiewerkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor vleermuizen vernietigd / verstoord: het gaat om elf verblijfplaatsen:

- 1 kraamverblijf van Gewone dwergvleermuis;
- 1 paarverblijf van Gewone dwergvleermuis;
- 2 zomerverblijven van 1 Gewone dwergvleermuis en 1 laatvlieger)
- 5 paar/winterverblijven van Gewone dwergvleermuis; en
- 2 jaarrond verblijven van 1 Gewone dwergvleermuis en 1 Ruige dwergvleermuis.

De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soorten.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan voorgestelde werkwijze, planning en inrichting worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden tijdelijke voorzieningen;
- verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- aanbieden permanente voorzieningen;

- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Door de uitvoering van onderstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen voor vleermuizen behouden blijven.

Tijdelijke voorzieningen

Kraamverblijfplaats:

Bij de Galjoot 21 is een kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Tijdelijke maatregelen voor dit verblijf bestaan uit:

- plaatsen van 4 tijdelijke kraamkasten type VK SK 02 binnen 100 meter van het huidige kraamverblijf (zie figuur 8 in het activiteitenplan). Deze kasten moeten voor 15 februari geplaatst zijn op de Fregatstraat nr. 16, 28, 46 en de Galjootstraat 63 (Nautilus) op minimaal 3,5 meter hoogte met een vrije invlieg- en uitvliegrouete. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
- De werkzaamheden in het woningblok waar de kraamverblijfplaats zich bevindt worden de werkzaamheden buiten het kraamseizoen uitgevoerd. Het kraamseizoen loopt van mei tot en met juli. Op zijn vroegst kunnen hier de werkzaamheden opgestart worden vanaf juli 2021;
- Voor aanvang van de werkzaamheden wordt er een controle uitgevoerd of de vleermuizen daadwerkelijk afwezig zijn.

Zomerverblijfplaats:

Er is 1 zomerverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tijdelijke maatregelen voor dit verblijf bestaan uit:

- Het plaatsen van 4 tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-2 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. De kasten moeten voor 15 februari geplaatst zijn op minimaal 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegrouete. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan
- De buitenwerkzaamheden bij deze woningen worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van zomerverblijven. De kwetsbare periode loopt van april tot november.
- Wanneer er niet buiten de kwetsbare periode gewerkt kan worden dient maximaal een week van te voren de woning ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van exclusionflaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van een ecooog.

Paarverblijfplaats:

Er is 1 paarverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tijdelijke maatregelen voor het verblijf bestaan uit:

- Het plaatsen van 4 tijdelijke kasten van het type ANS-2 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaats. De kasten moeten voor 15 februari geplaatst zijn op minimaal 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegrouete. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
- De buitenwerkzaamheden bij deze woningen worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de paarverblijfplaats. De kwetsbare periode loopt van 15 augustus tot 1 november. Wanneer er niet buiten de kwetsbare periode kan worden gewerkt moeten de woningen voor de start van de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt worden door het plaatsen van exclusionflaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van een ecooog.

Paar- winterverblijfplaats:

Er zijn 5 paar- / winterverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen aangetroffen binnen het plangebied. Tijdelijke maatregelen bestaan uit:

- Het plaatsen van 20 tijdelijke kasten van het type ANS-1 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. De kasten moeten voor 15 februari geplaatst zijn minimaal op 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegrouete. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.

- De buitenwerkzaamheden bij deze woningen worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de paar- / winterverblijfplaatsen. De kwetsbare periode loopt van 15 augustus tot 1 april.
- Wanneer er niet buiten de kwetsbare periode kan worden gewerkt moeten de woningen voor de start van de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt worden door het plaatsen van exclusionflaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuiscontrole van een ecooloog.

Jaarrond verblijfplaats:

Er zijn 2 verblijfplaatsen van dwergvleermuizen gevonden die jaarrond gebruikt worden, één van Gewone dwergvleermuis en één van Ruige dwergvleermuis. Tijdelijke maatregelen bestaan uit:

- Het plaatsen van 8 tijdelijke kasten van het type ANS-1 (veldshop.nl, of vergelijkbaar) binnen een straal van 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. De kasten moeten voor 15 februari geplaatst zijn op minimaal 3,5 meter hoogte, met een vrije invlieg- en uitvliegroute. Dit houdt in dat er geen bomen of struiken binnen een straal van 2 meter van de gevel mogen staan.
- De buitenwerkzaamheden bij deze woning wordt uitgevoerd buiten de periode waarbij vleermuizen het meest kwetsbaar zijn. In dit geval buiten de winterrust periode die loopt van 1 november tot 1 april.
- Voordat de werkzaamheden plaats gaan vinden wordt de woning ongeschikt gemaakt door het plaatsen van exclusionflaps. Dit zal gedaan worden onder ecologische begeleiding en na een vleermuis-controle van een ecooloog.

Permanente voorzieningen

Kraamkolonie Gewone dwergvleermuis:

- Voor de aangetroffen kraamkolonie op de Galjootstraat 21 worden als permanente maatregel 8 kraamkasten van het type WMPK1 (faunaprojecten.nl) ingebouwd. De kraamkasten komen in de kopgevels van de Galjootstraat 13, 21, 23, 31, 32, 77, 82 en 107.

Zomer-, paar- / winter- en jaarrondverblijfplaatsen dwergvleermuizen:

- Voor de overige 10 aangetroffen verblijfplaatsen van dwergvleermuizen worden 36 twee laags VMPM2 inbouwkasten in de kopgevels ingebouwd. Dit komt neer op twee kasten per kopgevel met uitzondering van de kopgevels waar de kraamkasten worden geplaatst. Er wordt een twee laags vleermuis kast ingebouwd, omdat deze jaarrond gebruikt kunnen worden door vleermuizen.

Laatvlieger:

Op de Galjootstraat 80 is een zomerverblijfplaats van 1 laatvlieger vastgesteld. Als permanente maatregel voor de gevonden verblijfplaats voor de laatvlieger wordt er bij alle eindnokpannen 2,5 cm ruimte gelaten tussen de dakoverstek en de pan. Hierdoor kan de laatvlieger de ruimte onder de daken blijven gebruiken als verblijfplaats. Ook andere vleermuizen kunnen gebruik maken van deze maatregel.

Van laatvlieger is bekend dat ze moeilijk kasten accepteren. Echter nu het inbouwen van vleermuis kasten een gemeen goed is geworden worden er steeds meer waarnemingen gedaan van laatvliegers in kasten en lijkt het erop dat de laatvlieger langzaam kasten accepteren. Daarnaast zijn de voorgeschreven kasten ook geschikt voor de iets grotere vleermuizen, waar de laatvlieger ook onder valt.

Overige maatregelen

De werkzaamheden en de fasering daarvan worden vast gelegd in een ecologisch werkprotocol. Voor de start van de werkzaamheden dient een controle vooraf gedaan te worden. Wanneer tijdens deze controle broedende vogels en/of nest gebonden jongen aanwezig zijn dient er gewacht totdat de jongen zijn uitgevlogen. Wanneer tijdens de vleermuiscontrole uitvliegende vleermuizen worden aangetroffen, dient de woning natuurvrij gemaakt te worden doormiddel van het plaatsen van exclusionflaps onder ecologische begeleiding. Op deze manier kunnen vleermuizen wel uitvliegen maar niet meer naar binnen. In het ecologisch werkprotocol wordt dit duidelijk beschreven.

Gunstige staat van instandhouding

De Gewone dwergvleermuis is het de meest algemene vleermuis soort in Nederland met een ruime verspreiding over het gehele land. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (<http://minlnv.nederlandsesoorten.nl/content/gewone-dwergvleermuis-pipistrellus-pipistrellus>, geraadpleegd november 2020). De landelijke staat van instandhouding is dan ook goed. Tijdens de omgevingscheck zijn 3 verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen in de omgeving van het plangebied. Uit bronnenonderzoek (NDFF) blijkt dat de laatste drie jaar 2 kraamkolonies van de Gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld in Veendam. Het betreft hier een kraamkolonie van 100 dieren aan de H.J. Topstraat (900 meter van plangebied, 2020) en een kraamkolonie van 93 dieren aan de Goudsmedenstraat (1600 meter van het plangebied, 2019). Daarnaast zijn diverse waarnemingen van foeragerende dieren bekend in Veendam. De lokale staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis is gunstig in Veendam.

De Ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort, waarvan de verspreiding en aantallen stabiel lijken. De aantallen worden in het najaar in de trektijd geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. De landelijke staat van instandhouding is dan ook goed (<https://minlnv.nederlandse-soorten.nl/content/ruige-dwergvleermuis-pipistrellus-nathusii>, geraadpleegd november 2020). Tijdens het onderzoek zijn 2 verblijfplaatsen van de Ruige dwergvleermuis waargenomen in de omgeving van het plangebied. Er zijn geen waarnemingen bekend van de Ruige dwergvleermuis in de laatste 5 jaar in de NDFF. Over de lokale staat van instandhouding kan geen betrouwbare uitspraak gedaan worden. Toch is de omgeving voor Ruige dwergvleermuis geschikt om te verblijven en zijn er tijdens het nader onderzoek diverse foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen.

De laatvlieger wordt verspreid over heel Nederland aangetroffen. Ten zuiden van de grote rivieren, uitgezonderd Limburg, lijkt de laatvlieger minder voor te komen. De verspreiding en de aantallen laatvliegers in Nederland lijken vrij stabiel sinds langere tijd. De grootte van de Nederlandse populatie wordt geschat op 30.000 tot 50.000 dieren (<https://minlnv.nederlandsesoorten.nl/content/laatvlieger-eptesicus-serotinus-ssp-serotinus>, geraadpleegd november 2020). Tijdens het onderzoek zijn geen andere verblijfplaatsen van laatvlieger waargenomen in de omgeving van het plangebied. Ook zijn er geen waarnemingen bekend van de laatvlieger in de laatste 5 jaar in de NDFF. Over de lokale staat van instandhouding kan geen betrouwbare uitspraak gedaan worden. Toch is de omgeving voor laatvlieger geschikt om te verblijven en zijn er tijdens het nader onderzoek foeragerende laatvliegers waargenomen.

Er wordt zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periode van de aangetroffen vleermuizen gewerkt en er zijn tijdig alternatieven opgehangen. Na de werkzaamheden zijn de daken weer toegankelijk voor vleermuizen. Daarnaast worden er voldoende vleermuiskasten ingebouwd in de woningen. Deze kasten zullen bestaan uit 8 kraamkasten en 36 kasten voor zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen. tevens worden de daken weer geschikt gemaakt door ruimte te houden onder de nokvorsten. Met deze maatregelen is sprake van een behoud van verblijfsmogelijkheden in het plangebied en omgeving. Dit draagt bij aan duurzame instandhouding van de populatie van waargenomen vleermuizen in Veendam.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van instandhouding van laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Eindoordeel ecologische afweging Vleermuizen

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis gewaarborgd blijft.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van huismus, gierzwaluw, laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.1, lid 2 ¹	voor artikel 3.5 lid 2 en 4 ²
huismus (<i>Passer domesticus</i>)	toegekend	n.v.t.
gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	toegekend	n.v.t.
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	n.v.t.	toegekend
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	n.v.t.	toegekend
laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	n.v.t.	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren.

²Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk verstoren;
lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Wat u verder kunt verwachten

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten algemenere vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat deze vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor meer kwetsbare soorten met een ongunstige staat van instandhouding dient hiervoor een aanvullende ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. Kwetsbare akker- en weidevogels worden sinds kort, ten gevolge van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, ook tot deze groep van vogels met jaarrond beschermd nest gerekend.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient u de werkzaamheden stil te leggen en aanvullend ontheffing voor deze soorten aan te vragen.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1 Wnb

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
5. In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K24122
Documentnummer KIWI	2021-013188
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2020-000644

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Galjootstraat Veendam (K24122)'